

# mel i sucre



nº29

EN AQUESTA REVISTA HI TROBAREU

)- Editorial

- Notícies locals arribades a aquesta redacció fins el moment de cloure el número
- Biografia de Joan Mas Mates ( mestre Pagès )
- Entrevista al metge de Sant Joan Arnau Company Bauçà, company i amic de tota la vida del mestre Pagès.
- Quan anàvem a escola, recollida de cançons, dites, coverbos, expressions,... que el mestre Pagès deia dins l'aula quan impartia classes.
- Entrevista a l'apotecari de Sant Joan Raimon Gaia, company d'estudis i col.laborador juntament amb el mestre Pagès dins l'ajuntament de Sant Joan als anys 50.
- Entrevista al mestre Miquel Fuster Aguiló, company del mestre Pagès a l'escola des de l'any 55 a 1.972.
- Resultats de les eleccions generals a Sant Joan, del Congrés i pel Senat, realitzades dia 28 d'octubre de 1.982.
- Grafiques de les eleccions del 28- 0 a nivell de les illes Balears.

MEL I SUCRE, num 29 novembre 1.982. Butlletí informatiu de l'Obra Cultural Balear a Sant Joan, per als socis.

Local social - C/ Nou - 6

Portada. - MESTRE PAGES

Tot hom que vulgui col.laborar que faci de veure algú de l'equip de treball.

Tirada actual - 80 exemplars.

## EDITORIAL .-

Hi ha gent que s'engronsa per la vida pública vestits de cloraines cridaners, que són els que atreuen el nostre fervor o la nostra rancúnia; els cridam, per anar- hi darrera o per atacar- los, lliberals o reaccionaris, rojos o negres, progressistes o retrògrades, i altres coses més. Però no hem d'oblidar que tot això és moridor, canvia. La dreta d'avui és l'esquerra del demà.

No és el cas dels homes que amb la seva feina diària, amagada, incompresa, monòtona, difícil, quasi sempre desapercebuda per la majoria, contribueixen a consolidar i fer forta una cultura a un poble.

Aquest darrer pot ser sigui el cas del mestre Pagès, mestre nacional de l'escola pública de Sant Joan als darrers quaranta anys.

Li tocà fer feina a una època difícil. La guerra civil espanyola havia acabat, deixant rastre de misèria i desolació per tot arreu i la bèstia de la dictadura s'aixecava per tots els racons d'Espanya. Molts de mestres foren desposseïts dels seus càrrecs. Als qui quedaren les tocà fer una obra titànica: elevar el nivell cultural d'un poble ignorant i analfabet, i per altra part suportar les repressions cap a les cultures autòctones regionals. Dins aquest binomi començà la seva tasca a Sant Joan el nostre mestre.

L'escola pública, on hi assistien els nins pobres, estava a uns nivells baixíssims i paral·lelament hi havia a col·legis privats (sobretot religiosos) i a instituts, una altra educació, que permetia arribar a carreres universitàries. Així se perpetuava en part el sistema social de classes.

Davant tot això i molt abans de que l'estat promulgàs lleis i estructuràs sistemes educatius que donassin igualtat d'oportunitats als estudiants, el mestre pagès, com molts d'altres mestres de Mallorca, s'adelantà vint anys als ministeris d'educació: preparava al·lots que creia convenient pels estudis de batxillerat, que després se presentaven lliures a examens d'institut, i així les permetia arribar a carreres mitjanes o superiors, que d'altra manera estaven reservades als rics o als ciutadans.

Finalment a 1.970 el ministeri d'educació tregué a llum el sistema educatiu igualitari per tothom de 6 a 14 anys. No per això el mestre deixà de fer feina amb il·lusió, sinó que continuà amb els nous programes educatius fins un dia abans de la seva mort (29-10-82). Unes lleis educatives arcaiques i tercermundistes no li han permès fruit d'uns anys lliures de càrrecs professionals. S'havia de retirar enguany, als 69 anys.

## NOTICIES      LOCALS

--- El dia 29 d'Octubre, el mestre Pagès morí a causa d'una trombosi cerebral. Ha estat una gran pèrdua pel poble santjoaner. Que la seva ànima descansi en pau.

--- El papa Joan Pau II visità el nostre país amb una estància de 10 dies. Les illes no reberen en viu la seva visita, així mateix quan passà amb l'avió cap a Madrid totes les campanes de Mallorca repicaren.

--- Una nova tromba d'aigua caigué, aquesta vegada sobre la comarca del Pirineu català, causant víctimes, destroces, inundacions a la plana lleidetana i barcelonina. A Mallorca, solament arribaren quatre esquitxos, que no tengueren més conseqüències que una mica de roada. A pesar de tot el mes de novembre a Mallorca ha començat més humit que el del any anterior.

--- Els nous D.N.I que es renovaren el mes passat ja estan fets i repartits quasi tots

--- L'O.C.B. illenca celebra junta general convocant eleccions per cobrir quatre vacants. Les eleccions es celebraren dia 17 de Novembre.

--- Aquest mes, dia 13 de novembre començà la lliga de voleibol femení o n hi participa l'equip local. El nostre equip derrota al "San José de la montaña" per un tanteig de 3- 1.

--- Divendres dia 29 d'octubre, el diari Ultima Hora publicà una fitxa tècnica de la revista Mel i Sucre de Sant Joan amb petits comentaris sobre el nº 27



## BIOGRAFIA DE JOAN MAS MATES ( MESTRE PAGES )

Neix a Sant Joan el 2 de juliol de 1.913. fill d'una família numerosa del mateix poble, que vivia allà on ara és can Joan des Calderers.

Anà a l'escola pública de Sant Joan i mentres tant també estudià el batxillerat amb so mestre Lliteres. Eren companys d'estudis i de joventut: el metge ( Arnau Company ), l'apotecari ( Raimon Gaià ), Pep Xim, en Toni Rollet, en Toni Maonès, Tomeu de Son Servera, .. i altres.

Estudia la carrera de Magisteri a l'escola Normal de Ciutat durant la República, i mentres tant també feia classes particulars a caseva a alumnes com el metge, Rafel Primater, Rosa Soler, ....

Pel Moviment fou detingut per sospitós, igual que molts d'altres mestres que havien fet escola o estudiat durant la República. L'amollaren després d'haver estat tancat un dia i mig a la peixeteria de Sant Joan ( presó ).

Va anar a la guerra Civil espanyola l'any 1.938, al front del Ebre amb la columna de Yagüe, com altres santjoaners que pertanyien al batalló de Campos.

Acabada la guerra va seguir amb el magisteri. El curs 42-43 fou el primer de la seva carrera com a propietari. El 30 de setembre de 1.943 fou destinat a Catalunya on impartí ensenyança a diferents pobles: Sant Sadurní de Noya i Vilafranca del Penedès, fins l'any 1.955 que vingué destinat a l'escola graduada de Sant Joan on hi havia el mestre Coll i el mestre Fuster.

Fins l'any 1.970 impartí classes a la tercera ( l'escola de Sant Joan tenia 1ª, 2ª i 3ª ), als més grans, classes de batxillerat i els vespres per adults. A partir de l'any 70 ( en que s'implantà la E.G.B. de 8 cursos, 5 de primera Etapa i 3 de segona Etapa ) dava diferents especialitats d'ensenyament: francès, llengua espanyola, ciències socials i naturals, i matemàtiques sobretot.

Al curs 72- 73, per jubilació del mestre Fuster va esser nomenat director, càrrec que ocupà fins a la seva mort.

Entre altres càrrecs públics fou regidor de l'ajuntament ( finals dels anys 50 ) i proposat per batle, a més d'esser secretari de la Cooperativa Agrícola de Sant Joan durant molts d'anys.

Encara en actiu va morir a Sant Joan el dia 29 d'octubre de 1.982.



ENTREVISTA AL METGE ARNAU COMPANYY, 60 anys, de Sant Joan.

- Quan va conèixer al mestre Pagès (Joan Mas) ?

Jo tenia 10 anys i ell 18 ó 19, anàvem a escola amb so mestre Lliteres que aleshores preparava per batxiller En Mas i altres. Després va estudiar magisteri a la Normal durant la República; mentres tant feia repàs a caseva que era allà on ara viu En Joan des Calderers.

- Va anar a repàs amb ell ?

- Abans del Moviment va fer dos cursos de repàs a pesar que no havia acabat la carrera. Preparava 4 ó 5 alumnes pel batxillerat. A finals del 38 amb el batalló de Campos s'incorporà al " frente " del Ebro amb la columna de Yagüe.

- Va fer feina com a professional abans de la guerra ?

- No perquè li faltaven un parell d'assignatures per completar la carrera.

- Com era ell de jove ?

- Tots els mestres que havien fet feina durant la República foren sospitosos pel nou règim. Molts fugiren abans de que les tancassin. El mestre Rosselló de Sant Joan va fugir per por, al mestre Petro ( cunyat d'En Mas ) el se'n varen dur, el mestre Jacinto també se'n va anar. El mestre Lliteres va fugir l'any 34, després l'agafaren i se diu que morí afusellat. En Mas com a cunyat d'En Petro i com alumne d'En Lliteres fou agafat per sospitós i tancat 1 dia i mig a la peixeteria de Sant Joan, va beure oli de ricino i després l'amollaren.

- Quin destí oficial va tenir després de la guerra ?

- Va estar d'interf a Villafranca de Bonany. Després de casat fou destinat a fora, a la província de Barcelona, on hi va estar 9 ó 10 anys. Finalment tornà a Mallorca, a l'escola graduada de nins de Sant Joan per substituir al mestre Gana ( Francesc Gaià ).

- Estant a Sant Joan, a més de mestre, quins altres càrrecs públics va ostentar ?

- Va esser regidor de l'Ajuntament, que a aquests temps estava organitzat per representants de diferents grups socials del poble. Quan ocupà el càrrec només demanava doblers per l'escola. També li arribà una proposta per esser batle i ell va dir que la seva feina era de mestre i no volia fer altra cosa. Fou secretari de la cooperativa agrícola de Sant Joan fins als darrers anys de la dècada del 70.

- Quina opinió tenia del sistema polític del seu temps ?

- No estava definit dins cap grup polític determinat. Tot li anava bé, s'acomodava a totes les circumstàncies sense criticar a ningú.

- Què opinava de la seva feina professional com a mestre ?

- Estava satisfet. Li agradava la feina que feia devers l'escola. Hi passava moltes hores del dia, no frissava mai d'anar-se'n. A vegades se queixava del ministeri d'educació per què canviava molt sovint els plans d'estudis, tantes vegades com ministres.

- Quin caràcter de la seva personalitat destacaria ?

- Era un home amb molta vocació pedagògica i molt feiner. Ningú mai de la vila es queixà d'ell. Per fer feina mai mirava el rellotge. Li agradava impartir totes les assignatures en no esser la música ( no sabia entonar ) i l'esport que no li anava bé. No li agradava actuar públicament, de cara a la gent ( era travat pel discursos ), lo seu era la feina anònima.

- Quines aficions tenia, a més de fer escola ?

- Li agradava el futbol com a passatemps. No tenia altre hobby conegut. Per dur - lo a passejar, caçar o cercar esclatassangs hi havia molta feina. A l'estiu, a la mar sempre hi trobava defectes. Era un home de caseva, només li anava bé l'escola.

Era entusiaste de gloses i coverbos, afició que segurament havia après del mestre Lliteres.

- A més de l'escola pública oficial, impartia altres tipus de classe ?

- Sí, preparava al·lot pel batxillerat. No hi ha cap persona jove de Sant Joan que estigui " col·locada " que no hagi anat a repàs amb ell. També va fer escola d'adults, si bé no va quedar satisfet amb ella.

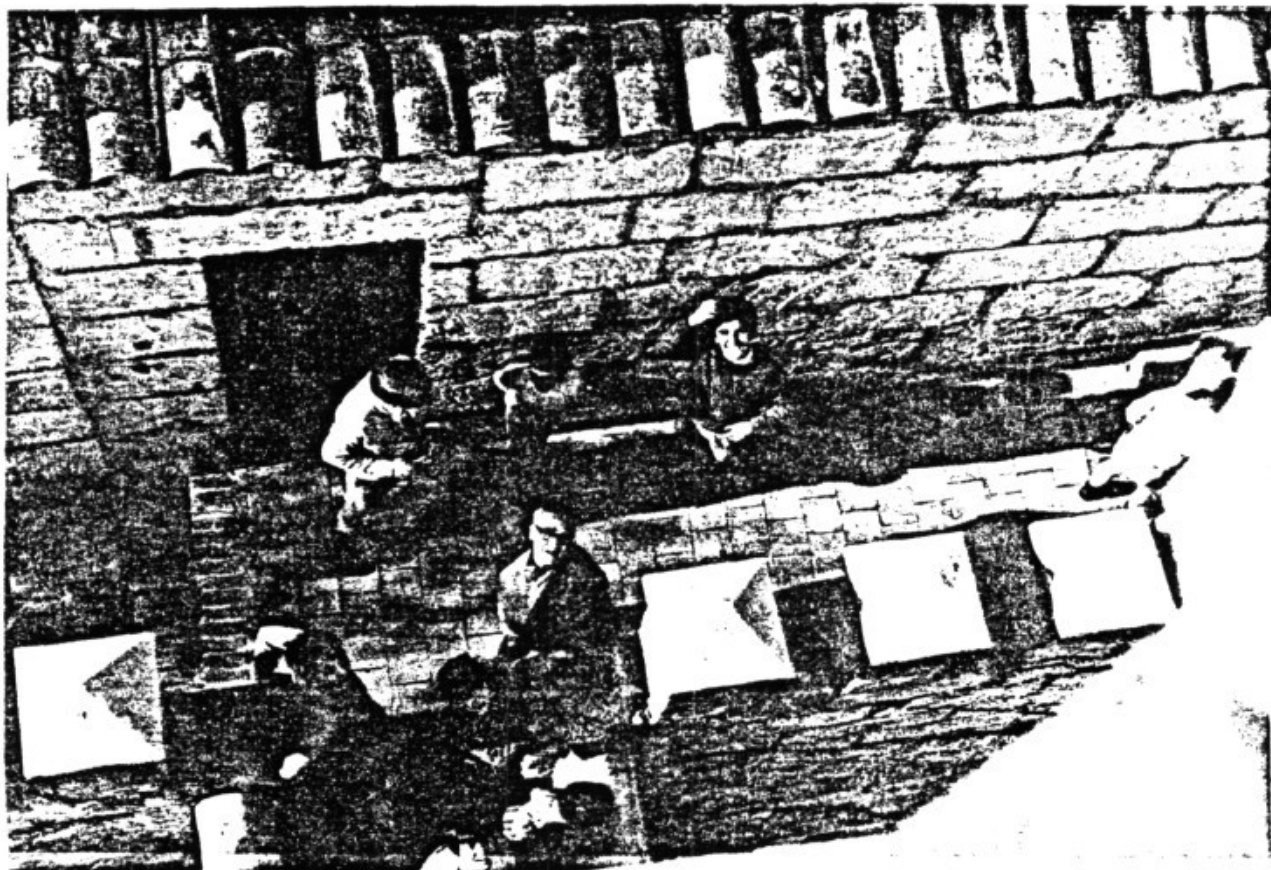
- Que opinava els darrers anys ?

- Feia dos anys que estava molt cansat. Com a director no trobava col·laboració amb els altres professors; molts d'ells només estan un any a l'escola i després se'n van.

També se queixava de l'inspecció per falta de diligència en informar de les novetats.

- Com hauria d'agraciar el poble de Sant Joan la seva feina ?

- Un carrer qualsevol de Sant Joan que té un nom d'una persona que sols no sabem qui és, s'hauria de posar el nom de carrer del mestre Pagès amb un acte públic apropiat pel cas.





## QUAN ANAVEM A ESCOLA

Expressions, coverbos, frases, cançons,..... que el mestre Pagès ens cantava quan anàvem a escola, no per insultar a ningú, més bé per fer- nos fer el cap més viu.

- Això és s' "acabóse"
- Cap i un tirano,..... "de mi corasón "
- Quan ho sàpigues , ferem repicar totes ses campanes.
- T'hauran de posar unes cucales ;  
( quan no veïem una cosa )
- Has de demanar a ton pare de quin motlle estàs fet.
- Qui vol comprar ulleres ? ( quan no veïem una cosa )
- Aquí perdem es temps i sa llavor.  
( quan explecava i no escoltàvem )
- El que lo sepa que lo calle. ( quan demanava una cosa )
- Això pareix un burjó de forn.  
( llapis amb la punta mal feta )
- Tros de bocí de pardal ;;
- Será el llanto y crujiir de dientes. ( als examens finals )
- Arem, zinc, coure, ferro vell, ... tot se compra ;;  
( quan tiràvem coses útils a la paperera )
- Es pedaceeeeer, ..... ;;  
( quan teniem la cartera o la taula plena de "xirres" )
- No hem de passar s'arada davant es bous ;
- Que menges "zopes" ? ( si un no sabia fer la "z" )
- Sou gent de força i presó ;
- Sólo sé que no sé nada.  
( si no sabíem res del que demanava )
- Calle o calle. ( quan xerràvem molt )
- Piop- piop - pioo,..... brlu- rlu- rlu- rlu - .....
- Idiots plomats ;
- Pardaleria andante roquera mollera.

- Emprenyat i malsofrit com s'ermità pau.
- Gomis ; , fe- los córrer
- Es porquer ;; ( quan feiem la pregunta " por- qué" a un problema)
- Beneitarro ;;
- Que l'has vist a aquell homo amb sa pipa ?  
( si miràvem per la finestra, i es referia a l'amo'n Bernadí Futxo )
- Betzolots ;;
- T'hauran de posar un forcat ; ( quan miràvem molt per enrera )
- Tros de bocí de banc, corcat, podrit i vell ;
- Tan gran i t'estires sa mandinga ?  
( quan teniem les mans per dins la butxaca )
- Pardal assoleiat ;
- La mar se'n menja un cada dia  
( quan anàvem a la passejada de fi de curs )
- Pe, pe, pe, pe , .... pardalot ;;
- Usted es un niño bobo ;
- Haurem d'anar a cercar s'apotecari.  
( quan un escrivia molt malament )
- Que tens es plorador espenyat.  
( quan un plorava per no res )
- Veri gdel vol dir Miquel i veri gut vol dir pa eixut.
- Je ne compren pas.
- Ah tros de bocí de pardal, o te penses que perquè no compres pa ja m'has de compixar sa farina.  
( a les classes de francès )
- El Atco. Baleares pierde y gana cuando le da la gana.
- Espolse Marc,..... Caga puput ;;
- Ho passarà puta el " ocho " ;
- Mosqueges blau ; ( quan mos pegava una clotellada )
- No trobaries aigua a la mar
- Neam, te ferem sa prova des foc ;  
( ens posava un poc de cendre del "puro" damunt la mà i no la poriem retirar )

- Tocau fusta ; ( quan deïam un desbarat )
- Posau barres ;
- Ni gorra ni sombrero ( als que tenien de llinatge Nigorra )
- Es teorema den Pintagorres.
- Que has estudiat a un congeli de monges ? ( o de freres )
- Es fressot ;
- Gabacho ; ( hi va haver una temporada que quan el mestre mos sentia xerrar el mallorquí dins l'escola, ens feia posar una peça de quatre dins el "gabacho" que venia esser una vidriola )

Mestre - ¿ Quien ha sido ?

Al.lot - Nadie

Mestre - Ah ;, don Nadie. El trobarem qualque pic a n'aquest.

Mestre - Meam, què és lo més important que s'ha de menester per matar un porc ?

Al.lot - ( pensantun poc ) ... una guinaveta ;

Mestre - Ala pardalot, ell primer han de menester es porc .

Mestre - Meam, què s'ha de fer perquè un mul pugi pujar damunt unes teulades.

Al.lot - ( No molt segur ) Amb una post llarga, llarga, llarga .....

Mestre - No fillat meu, .... Es mul és mort ;

Mestre - Avui per sa Plaça he vist una homo que té tants de nassos com dies té s'any.

Al.lots - ( tots riuen ) Això no pot esser ;

( era el dia 31 de desembre, quan anàvem a fer dibuix o mapes per l'escola )

( aquesta no és original del mestre Pagès, però la contava )

Inspector - ( de visita a una escola i dirigint-se a un nin )

Meam ninet, qui ha escrit "El Quijote "

Al.lot- ( confús i assustat ) No he estat Jo ;

.....

Mestre- ( a l'inspector i apart ) .

Senyor inspector, jo conec bé aquest nin i li puc assegurar que no ha estat ell.

( l'inspector se'n va i no vol saber res pus d'aquella escola )

Mestre - Capital de Rússia.

Al.lot - Mos cou

Mestre - Mos piiliica ;;;

Mestre - Seis por cels ( demanant la tabla del 6 )

Al.lot - ( confús i no ho ha entès )

Mestre - "Seis"porcells, "treinta" aucells.

Mestre- Polos de la Tierra

Al.lot - Polo Norte, Polo Sur i Polo Rico ( a Can Tronca )

Viatjant - Vull dormir en "camalta" i "matalassa"

Hostaler - Amb sa cama dormiràs així com voldràs, però això de matar s'ase ho veurem.

Mestre - Que apreneu qualque cosa devers l'escola ?

( contestant ell mateix )

- En no esser que prengueu un llapis al mestre .... ;

Mestre Pere i era  
alçau bandera i era  
vos que cada any i rany  
heu corregut i rut  
heu gonyat i rat  
una somera i era  
que cada any i rany  
vos ferà un ruc i ruc,  
aquest ruc i ruc  
és des mateix color i ró  
de sa somera i era  
que cada any i rany  
vos fa un ruc i ruc  
( cantada )

L'amo'n Pere va dir: Xo ;  
no vull es gall amb ses polles  
perquè quan estan sadoilles,  
escampen sa llavor.

( recitada )

Anda que te ondulen  
con la "premanen",  
y si quieres ondularte  
que te den con crem.

( cantada )

Miguelito, Miguelito ,....  
Miguelito, Miguelón.  
Miguelito, Miguelito,...  
Miguelito, Miguelón, pon pon.  
(cantada als Miquels)

Està usted perdiendo el tiempo, hasta cuando, hasta cuando,  
explicando, explicando.

( cantada )

El gitano señorito ... ( cantada quan un arribava tard a escola )

L'amo'n Biel Camaiot  
el se'n duien amb ses trompes  
dones, n'hi havia moltes,  
però ploraven poc.

( recitada )

Galínorba que has perdut ?  
set reals i un minut,  
per on ?, pe'n terra  
qui les vol anar a cercar ?  
són devers es Barracar.

( cantada quan cercàvem  
dades a un mapa )

En Joan quan va arribar  
va dir: Mare, ¿ que son estas estaquitas?  
-Ah, fill meu , això és rostoll  
- Ah, rastrojo, mare.

( recitada com a burla  
als ciutadans )

En Joan quan va arribar,  
amb aquelles sabatotes,  
encalçava ses al.lotes  
per darrera es campanar.

( recitada )

En Joan quan va arribar,  
va dir: Mu mare jo "soy"  
o bon cap de refoi,  
que no et sabies torcar.

( recitada com a dicoto-  
mia castellà- català )

En Joan quan va arribar  
va dir: Mu mare jo "vengo"

Ah fill meu, jo no "t'entengo "  
si no mudes de parlar.

En Mariano Meló  
quan sortiade cas mestre,  
corria més que pesta,  
sense ningú encalçar- lo

(era que el mestre l'havia  
atupat ) recitada

I en vaure villafranquer,  
ses rialles ja me venen,  
perquè diuen que tenen  
ets orgues dins un paner  
( recitada, la paraula vi-  
llafranquer a vegades variava  
per calicanter, fonollasser )

La Vicenta es tan guapa y tan fina  
que nadie diría los años que cuenta.  
i Que se vaya a fregar la Vicenta i  
(cantada)

A Llorito volen vila  
i sols no arriba a llogaret,  
fan l'oferta amb un platet  
perquè no tenen bacina.

( recitada )



L'amo si sou morrioner  
vos cuidau de fer morrions,  
qui no ha nat per fer cançons  
mai en sa vida en sabrà fer.

(recitada )

Que canti la Verònica,  
la Verònica cantarà.

Que canti lo que "sapo"  
lo que sapo cantarà.

• Merda de bou  
que quan cau se desfà  
i sa de "burro" no  
que cau apilotada

(recitada i cantada )

En tiempo de los apostóles,  
los hombres eran barbáros,  
se comían los pájaros  
entre los árboles,  
los miercóles y los sábados.

(recitada quan explicava les  
paraules esdrúixoles )

Una cabra estudiava  
per cursar es batxiller  
i un boc fent d'esperdanyer  
a bicicleta qualcava  
xe, xe, xe,... xe- la - iu

( recitada als estudiants  
de batxillerat )

Pe's camí de Son Baró  
vaig veure una bubota  
i va esser en Miquel Cota  
que s'entrenava de corredor.

(recitada)

Es batle amb s'ullera  
no ho va poder distingir  
i es metge li va dir:  
Això és merda vertadera.

( recitada quan no veiem  
bé una cosa )

Un carro carregat  
de terra roja  
anava per sa carretera  
de Marratxí, i es carreter  
roegava un butifarró torrat.

( recitada als que no sabien  
fer "r" )

El rei Moro  
seu en terra  
i s'esclata de plorar  
mal rebenti,  
mal se mori,  
sa cadira no caurà.

( recitada )

Si - sol - do- re - mi - fa  
fa- mi - fa - mi - re - do ..  
.....

(cantada )

- Majordom, quina hora és ?  
- Les tres quart pengen  
- Com tant de temps i no venen  
mala marxa me pareix,  
ve i parteix  
a veure on s'entretenen.

( recitada quan li demanavem  
l'hora )

ENTREVISTA A L'APOTECARI DE SANT JOAN, Raimon Gaià 64 anys

- Quan va conèixer al mestre Pagès ?

- Anàvem a escola plegats amb so mestre Lliteres, don Ramon, el mestre Petro i En Rosselló. Eren classes particulars de batxiller. Anàvem a escola a ca don Ramon. També venien en Rollet, En Perot, En Tomeu de Son Servera, En Toni maonès, En Xesc de Sa Pastida, En Pep Xim, el metge,... En Petro mos ensenyava francès, don Ramon gramàtica, En Lliteres ( era de Son Servera ) mos donava de tot, ens llegia el diari " El Sol " i altres de diferents tendències polítiques, també ens ensenyava a fer menjar i altres coses.

Això era devers l'any 1.929 - 30, en Pagès era major que nosaltres, però com que el batxillerat anava per grups ( grup d'història, grup de gramàtica, ... ) tots els estudiants anàvem plegats.

- Abans del Moviment ja era mestre ?

- Segurament sí.

- Després de la guerra, quan va venir a fer escola a Sant Joan ?

- Se'n va anar a Barcelona on hi va estar una sèrie d'anys, i jo no el vaig veure fins que va tornar per aquí. Quan me feren batle a ell el feren regidor. Va esser un gran col.laborador. Era molt complet i equilibrat.

En aquest temps, En Francesc des Calderers era el qui duia el control de l'escola. L'abandon d'aquesta era total, els mestres estaven molt desanimats amb la feina; bastants d'al.lots s'anaven a l'escola privada. L'escola pública era una cosa marginal, va quedar de costat. Les autoritats d'aquest temps no devien tenir gaire interès per l'escola. Davant tot això s'organitzà una escola d'adults i es va promoure una campanya d'alfabetització, s'intentà amb el grup de mestres, l'ajuntament i En Francesc des Calderes aixecar l'escola de Sant Joan.

- Com era la personalitat del mestre ?

- D'al.lot ja era el "jefe" de tots noltros. Era el líder de l'escola. A caseva tenien una somera i mos menava a tots a abeurar-la i fèiem carreres amb ella. Era molt conscient de les coses i ho feia tot més bé que noltros, però no abusava, sempre va esser molt comprensiu amb tots. Tot això de jove, de persona adulta tots el coneixem.

- Quina feina feia a l'Ajuntament ?

- En aquest temps hi havia pocs doblers per tot i menys per l'escola. El mestre sempre demanava per ella ja que l'estimava molt, en part perquè l'havia vista fer.

Quan ell ocupava el càrrec de regidor tingué l'idea de posar el nom de "Ramón y Cajal" al carrer que es va obrir devora el de l'Arraval.

- Sabem que el mestre Pagès va estar tancat. Sap vostè quins criteris seguien per agafar un mestre i tancar-lo ?

- No seguien cap criteri concret, més bé era perquè la República havia afavorit molt els mestres i el nou règim començà per darlos branca. En Pagès era cunyat den Petro que havia estat batle en temps de la República i supòs que per això el tancaren.

- Com creu que el poble de Sant Joan hauria d'agrarir el seu treball ?

- Són coses impagables. Una memòria que el recordi; declarar-lo fill il.lustre del poble, un carrer és poc. Dins la seva carrera se va excedir, va marcar un escaló com el que marcaren el mestre Mas i el mestre Rosselló.



ENTREVISTA A MIQUEL FUSTER AGUILO ( mestre nacional jubilat  
a Sant Joan, 80 anys )

- Quin any va començar a fer escola a Sant Joan el mestre Pagès ?

- Va venir l'any 1.955 per substituir al mestre Gana. Abans de venir érem: el director, En Francesc Gaià ( Gana ), en Toni Verd i jo.

- Abans ja el coneixia ?

- Sí perquè quan estava a Catalunya, durant les vacances venia per xerrar amb jo, sobretot dels trasllats i de com anava l'escola de Sant Joan. A n'aquests temps ja tenia ganes de venir a la nostra escola a fer de mestre.

- Vostè, quan va començar a Sant Joan ?

- Abans del Moviment vaig estar a diferents pobles, primer a la península a Astúries, després a Mallorca, a Bunyola com a director, a M<sup>re</sup> de la Salut, Després d'acabada la guerra, vaig venir a Sant Joan en situació de trasllat forçós. Aixó que dic era pel novembre de 1.940.

- Com estava organitzada l'escola de Sant Joan a aquest temps ?

- Els nins anàven, o bé amb les monges o a la costura de la mestra fins els 8 anys. Després venien a l'escola graduada. Passaven a la 1<sup>a</sup> per perfeccionar el llegir i l'escriure, després a la 2<sup>a</sup> i finalment a la 3<sup>a</sup>, d'on sortien amb el certificat d'escolaritat o el certificat d'estudis. Les nines continuaven amb la mestra o les monges fins que acabaven.

- Quan nomenaren director el mestre Pagès ?

- Des de 1.940 foren directors els següents: el mestre Gana, Jacinto, mestre Coll, Miquel Fuster, que ho vaig esser fins 1.972, any que me jubilaren forçosament i a partir d'aquest any fins enguany va esser director el mestre Pagès.

- A més de la feina escolar amb quines altres activitats participava D. Joan ?

En aquest temps ( anys 50 ) l'escola estava molt abandonada, molts d'al.lots només venien escola els dematins mentres els ho-rabaixes anaven a guardar porcs o cabres i aleshores, per iniciativa den Francesc des Calderers ( ocupava un càrrec a la Junta Municipal d'Ensenyança Primària) de l'apotecari ( que era batle ) i de tots els mestres s'organitzà una campanya d'assistència escolar i d'alfabetització no sols a nivell escolar sinó de tot el poble, per així aconseguir erradicar l'analfabetisme i una assistència del cent per cent.

A més d'aquesta activitat el mestre Pagès, pel seu compte preparava al.lots pel batxillerat.

- Aspectes que destacaria d'ell en la seva professió.

- Per jo era complet: voluntat de treball, sacrifici, entrega a la professió ( com n'hi pocs ) ... S'adaptava i procurava adaptar-se a totes les circumstàncies. Per damunt tot era humà, comprensiu, podies confiar amb ell. L'apreciava molt i era digne d'esser apreciat. No mirava el seu jo, mirava la marxa general de l'escola. No era tancat, escoltava totes les suggerències.

-

- Tenia inquietuts dins els camp de l'ensenyança ?

- Va estudiar en temps de la República a l'escola Normal del Magisteri; amb aquest pla d'estudis feia fer oposicions abans d'entrar a la Normal. Estava ben preparat, li agradava l'escola, era lliberal, sobre fets concrets pot esser que discrepàs, però en general s'adaptava i no deia res.

- Recorda alguna anècdota del mestre ?

- N'hi ha moltes. Sabia molts de coverbos i sempre en deia. El més corrent a nivell de mestres era " se perden barcos ", quan alguna cosa no anava bé. Ara no en record d'altra.

- Com creu que el poble de Sant Joan hauria d'agrair la seva feina ?



Totes les coses que es facin estaran ben fetes. No puc opinar perquè no conec les inquietuds dels joves d'avui. En particular m'agrada un carrer, una plaça, un monument simbòlic, un arbre ( un desmai ). Una cosa que estaria bé seria recollir en un llibre la seva obra. Això localment, a nivell provincial se podrien fer altres coses.

=====

=====

=====



El mestre Pagès dant aigua als al.lots que anaren al castell de Bellver de Ciutat.

Dia vint- i- nou d'octubre  
el mestre Pagès sen's va anar,  
recordam com mos va ensenyar  
els que feim el Mel i Sucre.

ELECCIONS GENERALS 28 OCTUBRE 1.982 SANT JOAN

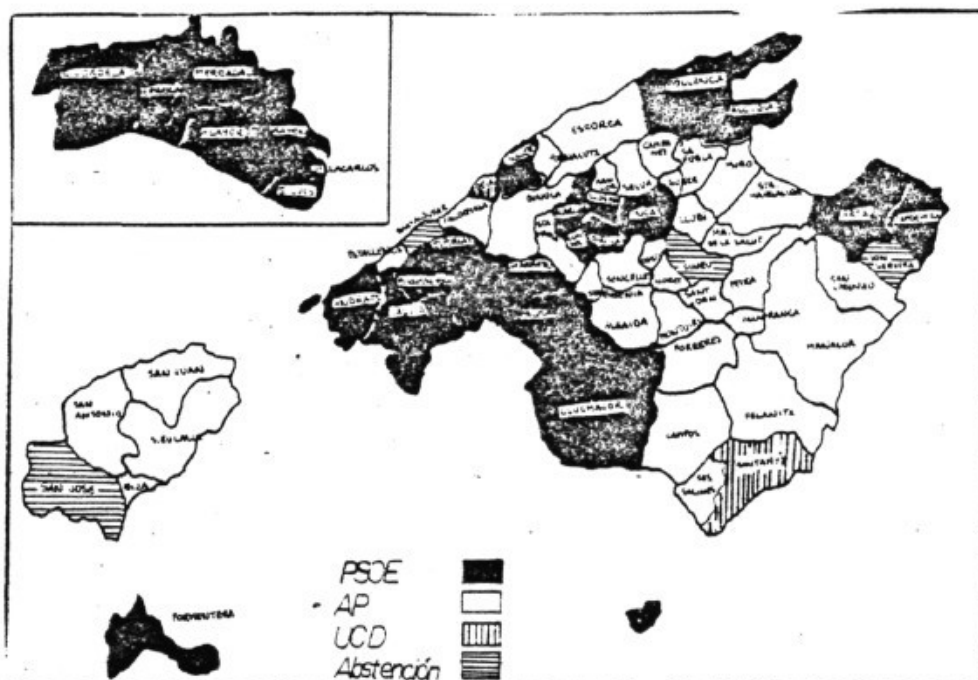
CONGRES DE DIPUTATS

	<u>Distrit 1</u>			<u>Distrit 2</u>			<u>Total</u>	<u>%</u>
nº electors	750	-	-	776	-	-	1.526	
nº votants	581	-	-	506	-	-	1.197	77,78%
nº vots nuls	5	-	-	18	-	-	23	
nº vots en blanc	1	-	-	6	-	-	7	
nº vots vàlids	575	-	-	582	-	-	1.157	
PCOE .. . . .	-	.	.	1	.	.	1	0,08%
PCE . . . . .	5	.	.	2	.	.	7	0,56%
PSM . . . . .	54	.	.	58	.	.	112	9,68%
AP . . . . .	253	.	.	286	.	.	539	46,59%
PST . . . . .	-	.	.	2	.	.	2	0,16%
FN . . . . .	2	.	.	1	.	.	3	0,24%
CDS . . . . .	46	.	.	38	.	.	84	7,26%
PSOE . . . . .	69	.	.	56	.	.	125	10,83%
PCE (Marx-Len) .	1	.	.	1	.	.	2	0,16%
UCD . . . . .	145	.	.	137	.	.	282	24,37%

SENAT

nº vots nuls	9	24	33
nº vots en blanc	7	10	17
nº vots vàlids	565	572	1.137

Francisca Bosch Bauzá PCE . . . . .	4	4	8
Manuel Doménech Bestard PCE . . . . .	3	1	4
Ramón Esteban Fabra CDS . . . . .	49	38	87
Alejandro Forcades Juan UCD . . . . .	140	130	270
Juan Fuster Lareu CDS . . . . .	49	39	88
Francisca Gralla Santandreu FN . . . . .	2	2	4
Damià Pons Pons PSM . . . . .	50	51	111
Antonio Ramis Rebassa PSOE . . . . .	60	54	114
Joaquín Ribas de Reyna AP . . . . .	249	283	532
Lorenzo Rigo Portell PSM . . . . .	57	49	106
Felipe Sánchez Cuenca M. PSOE . . . . .	61	57	118
José Sanchez Monis FN . . . . .	2	1	3
Juan Verger Pocoví AP . . . . .	251	286	539
José Zaforteza Calvet UCD . . . . .	141	132	273



	PALMA	BALEARES	o/o sobre resultados 1979	o/o sobre total 82
CENSO	203.041	466.909		100
PSOE	74.410 (45.145)	146.080 (87.689)	166	41
AP	57.732 (10.530)	134.466 (27.439)	490	38
UCD	11.484 (55.445)	37.894 (145.800)	26	11
CDS	7.755	19.298 (—)		5
PSM	3.125	8.595 (9.988)	86	2
PCIB	3.049 (7.796)	5.899 (14.631)	40	1
PST	909	1.814 (—)		0,4
PCOE	608	1.259 (—)		0,3
F.N.	463	885 (3.161)	27	0,1
UCE	215	539 (—)		0,1
OTROS	528	1.025		0,2
VOTANTES:	169.967	376.525		81
ABSTENCION:	33.134 (16o/o)	90.384		19

Nota: Las cifras entre paréntesis señalan los resultados de los partidos en (1979)